רוגז-רגב

סיפור מסעו של גמדון שורש, נכתב עבור "שבוע היער" של ילדי כיתה ב'

- חלק שלישי -

מאת איתי קרמר

גשם

הגשם ירד על הארץ ימים רבים ברכס ההרים הגבוהים. האדמה הייתה בוצית ודביקה ורגבי האדמה שהתגבשו סירבו להתפורר כראוי. במקום זאת, כל מכה בקרדום של רוגז-רגב זכתה בהתזה עסיסית של בוץ סמיך וקר. הדבר הטריד מאד את גמדון השורש שמצא עצמו נלחם בבוץ, ושכח לגמרי את השורשון הצעיר של רקפת אחת, שחיפש את דרכו סביב אבן גדולה שנחה ממש מתחת לפקעת-האם שלו. "הכול דביק, מלוכלך ורטוב כאן", רטן רוגז-רגב בחוסר סבלנות. "שמיים בוכיים, מדוע הם צריכים לבכות בדיוק מעלי? לא יאה לה לרוח לנשוף את הענן הנעלב הזה למקום אחר?" הבוץ דבק בנעליו הכחלחלות של רוגז-רגב ועשה אותן כבדות כל כך, עד כי רגליו נשלפו מהן כשניסה לצעוד לאורכה של האבן המחוצפת, שהחליטה להתיישב בדיוק מתחת לפקעת הרקפת שלו. כעת לא נותרה לו ברירה והוא נאלץ לעלות על פני הקרקע, למצוא מקל ולגרד את הבוץ מעל נעליו. רוחו הייתה כבדה עליו בימי החורף הללו, שכן סופיה המעיטה לצאת אל הגינה ובמקום זאת התחבאה בבקתה הגדולה במשך רוב שעות היום.

בעודו יושב, מגדף ומגרד, שמע רוגז-רגב צחקוק עליז ומאושר. היה זה תולע-אדמה אחד - שלשול - שחגג על הגשם המשקה את הארץ. "יצור חלקלק, ורדרד וטיפש. כל זה כלל אינו מצחיק. ראה מה קרה לנעליי!" הטיח בו גמדון השורש הנעלב. אך תולע-האדמה התחפר ושוב עלה והוציא את ראשו, מדושן עונג, וקרא: "רוגז-רגב, ראה כמה היער שמח בגשם שבא לבקרנו! הקשב לרחשי העלים. הבט בשורשים שלך, הם שמחים בו מאד! ומלבד זאת, אתה יודע היטב, ממש כמוני, שהגשם מביא את ברכת השמים אל הארץ".

רוגז-רגב ידע שתולע-האדמה צודק. הם הרי עבדו תמיד יחדיו ולא פעם גמדי השורש היו קוראים לחבריהם השלשולים לעזור ולרכך רגבים קשים, שכן לא היו יצורים מוכשרים מהם בכל הנוגע להכנת הקרקע עבור השורשים הרכים שזה עתה הגיחו. "כל זה טוב ויפה, אך כשהגשם מדגדג את האדמה היא כל כך שמחה לקראתו, עד שהיא פשוט חייבת לחבק כל טיפה וטיפה. וזה כמובן נורא ואיום, כי בדיוק כך נוצרת המשחה הדביקה, המלוכלכת והחומה הזו שנצמדת לנעליי ומסרבת לעוזבן".

"האדמה שמחה לגשם, ושמחתה היא שמחת כולנו" הזכיר לו השלשול שהפך רציני בן רגע. "ברכת השמים היא מקור החיים על פני הארץ, אל תשכח זאת." רוגז-רגב ידע שתולע-האדמה שוב צודק, וזה כמובן הרתיח את מצנפתו שנצבעה בירוק מלוכלך כמו מגפיו. פעמיים צודק היצור החלקלק והאדמדם? זה כבר יותר מדי. אך לפני שהספיק למצוא דבר מה מתחכם לומר לו, נשמע קול חרישי ועדין: "אנא, רוגז-רגב", אמר הקול, מבויש וחששן "חזור לאדמה והראה לשורשון שלי את הדרך סביב האבן הגדולה הזו שהתיישבה מתחתיי." הייתה זו הרקפת שביקשה את עזרתו בקול חלוש ומתנצל. רוגז-רגב לא אמר דבר. הוא ידע שעליו לסיים את עבודתו וחזר למשוך בעדינות את שורשון הרקפת הרך סביב האבן העקשנית, וברקע שמע את קריאות האושר של השלשול שהתענג על האדמה הרכה והפורייה.

חילזון

עננים כבדים ושחורים כיסו את הרקיע הכחול, והשמש המעיטה לצאת ולשלוח את קרניה אל הארץ. הימים היו קרים, גשומים מאוד ומלאים בטרוניות מפיו של גמדון השורש הרגזן, שמצא דברים רבים לכעוס עליהם במזג האוויר הקודר והקר. "רגזנותך פוגעת בעבודתך, נולין," אמר מלך גמדי היער בארשת רצינית. "מוטב לך להתרכך כמו האדמה הרוויה במי השמים. אם קשה עורף תהיה וזעוף פנים תסתובב, אם לא תלמד לשמוח בעבודתך, יהיה עליך להישאר קשה כל ימיך. עליך למצוא מעט רוך בפנימיותך למען נפשך המיוסרת."

מלך גמדי היער היה תמיד רצינִי במעשיו ומעולם לא אמר דבר שלא שיקף אמת טהורה. אך רוגז-רגב לא יכול היה לשמוע את האמת שנאמרה והדהדה בתוכו כאשמה נוקבת ומכאיבה. במקום זאת הוא גידף בליבו בלא אומר. אך מלך גמדי היער ידע ושמע גם את רחשי ליבם הכמוסים ביותר של נתיניו האהובים, ועל כך התעצב בשביל גמדון השורש האומלל.

כשפגש רוגז-רגב את בּוהל, הגשם שוב ירד בקול שאון ומסך אדיר ואפור הרטיב כל חלקה טובה ביער. הגמד המבוהל והחששן ישב על גבעול של עשב בר וייבב בעצב: "העננים הללו מפחידים אותי. הם כועסים עלי, אני בטוח בכך. ראה אותם, כבירים ושחורים, רועמים וצועקים ממעל בקולות אדירים ומתגלגלים.." ולפתע אור הבהיק ופילח את השמים ובּוהל הצטנף בתוך עצמו. "מלך גמדי היער דורש שאהיה אמיץ, אבל העולם כולו כועס עליי וממטיר עליי את זעמו. זה בכלל לא עוזר לדרוש ממישהו להיות אמיץ, בטח כשברור שהחורף הגיע כדי להתנכל לי."

"החורף מתנכל לכולנו," קבע רוגז-רגב בפנים כבדות. "ואתה תמיד חושב שהכול נעשה כדי להרע לך באופן אישי." מצנפותיהן של שני החברים נראו בלויות ומרוטות, חסרות צבע כמעט. הם עבדו בערוגת הגינה של הבקתה הקטנה שבקצה היער בתנועות מגושמות, כמו מגפיהם המבוצבצים. בּוהל בכלל לא רצה להתקרב אל הבקתה, מכיוון שחשש מבני האדם המתגוררים בה, אך רוגז-רגב דחק בו להצטרף אליו, בטענה שבכל מקום יש עבודה. "הולכי השניים הללו לא מראים את עצמם" אמר, "הם מסוגרים בביתם המעשן, אולי ישנים את שנת החורף כמו חיות היער." הלפת שבערוגה תפחה יפה, עלי החסה הירוקים הרכינו ראשם כמתגוננים מפני טיפות הגשם הכבדות, והצנוניות האדימו בעלִיזות, שמחות על מזג-האוויר המושלם. חילזון אחד, גָּדול קונכייה וארוך מחושים עשה דרכו בנחישות אל ניצני הכרובית הלבנים שהחלו לבצבץ בפינת הערוגה, משאיר אחריו שובל דביק ומבריק. "הנה אני בא, כרוביתי היקרה" קרא החילזון, מכניס את אחד ממחושיו כשניתז עליו רסיס של מים ומיד זוקף אותו בחזרה. "עוד רגע ואטעם אותך, יפתי" אמר והתאמץ לזחול במהירות לעבר השתיל הקטן. "הנה המשורר הגיע", קרא רוגז-רגב לעבר היצור האיטי שכול הווייתו הייתה מכוונת אל הכרובית ובכלל לא שם לב לשני הגמדים העובדים בגינה.

"הו, אדון התרעומת והתוכחה כאן" קרא החילזון, "ואף חברו 'מר-חשש' הגיע. וכיצד זה תכבדו אותי בנוכחותכם המדכדכת? אם ידוע ידעתי שתחושו לכאן, הייתי נשאר בביתי החמים ולא ממהר להתאחד עם אהובתי הכרובית, אף על פי שמזג האוויר חיננִי היום במיוחד".

"לפחות תנקה את הדרך אחריך. כולם יודעים לאן אתה הולך" החזיר רוגז-רגב באמירה עוקצנית.

"חי קונכייתי! זו ממש גסות רוח, אדוני!" אמר החילזון, כיווץ את מחושי עיניו ואז זקף אותם בחזרה, "אין מדברים בגנותו של אחר, בוודאי אם הוא זוחל מולך. ועכשיו, שלום. שמעתי די. איני מעוניין שמורת רוחך תעיב על אהבתי אל הגברת כרובית." ובאומרו זאת, נכנס החילזון אל תוך הקונכייה כנעלב.

"החלזונות כולם גסי רוח. משהו לא כשורה בעיניהם, ומיד הם סוגרים בפניך את הדלת." הטיף רוגז-רגב אל היצור הרירי והרך שהסתגר בתוך קונכייתו הגדולה.

"תמיד אתה נכון להקדים ריב ומדון!" נשמע קולו העמום של החילזון מבעד לביתו העגול, "פניי היו לשלום, אך שכמותך חייב למצוא גורם עלום למחלוקת, רק לשם הבידור. מאום לא ניתן להפיק מהמפגש עמך, מלבד תגרת שפתיים. לפני יומיים הייתי כה קרוב אל כרוביתי היפה, אך האדם האכזר זרק אותי הרחק הרחק, מעבר לצוק הסלע הכביר. מסע ממושך היה עלי לעבור עד שראיתיה שוב במחושיי המחודדים. וכעת שומה עלי להתראות עם זוֹעֲף מצנפתך העכורה. לא יאה לי זאת." בּוהל התאמץ להבין את דבריו של החילזון ורוגז-רגב התאמץ שלא להשליך פיסת בוץ על ביתו המפואר. "עכשיו הולכי השניים ישנים בביתם המיושן, וזו בשבילי שעת כושר לחוש אל מרת כרובית היקרה. באמת, מדוע לנעוץ את משכנך במקום אחד, כשאפשר לשאת אותו ביעילות לכל מחוז שבו חפצה נפשך להימצא? אך יופי. אפרוש לי מכאן ואחוש למקום אחר, בו נעימות הבריות אל עם הקונכיות." ולאחר שסיכם את דבריו, החל לזחול החילזון מהר ככל שנשאה אותו רגלו האחת, אל עבר צוק הסלע הכביר - הרי היא אחת מאבני השפה שתחמו את ערוגת הגינה הקטנה.

רוגז-רגב לא ענה לאדון חילזון, כי ידע שכל מה שיגיד רק יוביל להטפות מוסר נוספות מפי המשורר רב הריר, שהרחיק באיטיות נחושה ממנו והלאה, מחושיו מזדקפים ומתקפלים חליפות בריקוד עדין עם טיפות הגשם. למעשה הרגיש רוגז-רגב חרטה על דבריו לחילזון. הוא לא התכוון לפגוע בו ובוודאי התאמץ מאד בעל-קונכייה זה לעשות את הדרך עד לערוגת הגינה. "מעניין איך שם, בתוך הקונכייה הגדולה הזו שלהם" הרהר גמדון השורש בסקרנות והביט אל בקתת העץ שעמדה בקצה הגינה. בּוהל דאג להזכיר בכל הזדמנות שעליהם לשמור מרחק מהמגושמים המחוספסים, אך בליבו רוגז-רגב כמה לפגוש שוב בסופי הקטנה. האם היא תוכל לראותו כמו שסבתא ראתה? אך הימים עברו, החורף התעצם והקפיא את הכול ורוגז-רגב כעס על האדמה הקשה, הגשם והשלג ועל שורשי העצים והצמחים. זעוף כל כך הפך גמדון השורש הרגזן, עד כי החל שוכח את עצמו בתוך בועת הזעף שאפפה את הווייתו הקטנה והמכוּוצת.

מפגש

"אדון הכפור הגיע בשיא תפארתו" אמרה סבתא בקול חלוש, מחייכת חצי חיוך ומנסה לשווא להתיישב במיטתה. סופיה הגישה לה ספל תה מהביל והאדים שעלו ממנו התעבו על החלון במהירות. "ראי סופי, העולם הקפוא כמו עומד מלכת, צינת כפור מכסה את ראשי ההרים. אך האדמה מכינה עצמה, מתעוררת. הביטי בהתעוררות האדמה, הסתכלי בכל הזרעים שהנצו מבעד למעטה הרגבים הקפוא. חושי את חומה של הארץ ותוכלי להתנחם מעט, על אף שעלייך להישאר בבית ימים ארוכים".

סבתא תמיד ראתה את הדברים באור אחר ומצאה את הטוב, אך כעת הייתה חולה מאד. הכפור חדר לעצמותיה הזקנות וכבר ימים רבים שהיא לא מצאה כוח לקום ולצאת מחדרה. יוחנן, אביה של סופי, יצא אל העיר הגדולה כדי למכור עצי הסקה ולא צפוי לחזור בקרוב, וכך נשארה הילדה הקטנה בחברת סבתה הקשישה. היא חיכתה לשוך הסערה כדי שתוכל לצאת אל היער וללקט כמה דברים עבור ריפוי סבתא היקרה.

כך, באותו הבוקר כאשר קרני שמש קטנות חדרו מבעד מעטה העננים הכבד והאירו בעדינות את ערוגת הגינה, החליטה סופיה שאין זמן טוב מזה לצאת אל היער. לבושה היטב פתחה את דלת הבקתה כדי חריץ וחמקה החוצה מבלי להעיר את סבתא. "חופן של אדמת יער דשנה המדיפה ריח עמוק של שורשים, כובע קטן של רקפת צעירה ומעט שרף של אורן - בערך כפית", שיננה הילדה בעל פה.

בעודה הולכת בשביל, ראתה כמה עלי שרך גדולים מרקדים מעלה ומטה בעדינות. "כמה מצחיק" חשבה, "זה ממש כאילו גמדים קופצים על העלים ומתגלשים בהנאה." בהמשך הדרך משך את תשומת ליבה סנאי מחודד אוזניים שרץ ונעלם בינות לעצים. מראהו שימח את סופיה והיא התחקתה אחריו מעט, מנסה להשיג עוד מבט חטוף בזנבו המפואר. אך הסנאי נעלם וסופי מצאה את עצמה עומדת בקרחת יער קטנה ושקטה. שם, מאחורי אבן גדולה צמחה רקפת צעירה ועדינה,

בדיוק כפי שחיפשה. עלי הכותרת שלה הסתלסלו בעדינות כלפי מעלה וצבעה הוורוד בהק וזהר. "הרקפות הן כמו שלהבות קטנות המאירות בתוך קור הלילה ביער. הן מיטיבות להביא את חום האדמה אל הכפור שבחוץ." היה זה קול קטן ומלא גאווה שסיפר על הרקפת שצמחה בביישנות מאחורי הסלע, וכשתשומת ליבה הופנתה אל המקום, הבחינה כי עומד מולה יצור קטן עטוף בבגדים ירוקים. לרגליו היו נעליים כחולות ולראשו מצנפת ירקרקה ויוקדת. "כמה רציני אתה, וזעוף פנים!" קראה אליו סופי, ששכחה להיות מופתעת מהופעתו של גמד היער והתפלאה על מראהו הרגזני.

עכשיו רוגז-רגב כבר לא שמח שהילדה הקטנה רואה אותו. במקום זאת הוא נעלב ומצנפתו התקמטה כמו פניו הזעופים. הוא הצטער על שביקש מחברו הסנאי להוביל את בת האדם הקטנה לכאן.

"הו, לא התכוונתי להעליב. אתה דווקא נראה חביב למדי. אתה גמד אמיתי? סבתא שלי סיפרה עליכם הרבה מאוד, אבל אבא תמיד אמר שסיפורי אגדות נועדו כדי להרדים אותנו. הוא לא מאמין." וכעבור רגע, נזכרה שעליה להיות מנומסת כפי שלימד אותה אביה, והציגה את עצמה בקידה קטנה: "אני סופי. מה שמך?" רוגז-רגב שתק ועדיין נראה היה כעוס ונעלב. "מה איתך? אתה נראה חמוץ, כאילו בלעת לימון שלם!" סופיה צחקקה וצחוקה העביר ברוגז-רגב רעד קל של שמחה. "קוראים לי... אני לא יודע. שכחתי את שמי" ובאמת, זעוף פנים היה הגמד הקטן, עד כי שכח לגמרי את שמו. סופי התבוננה ביצור הזעוף ולאחר זמן אמרה: "מוכרח להיות לך שם, אולי אוכל לקרוא לך רוגז-רגב? כן, זה נראה מתאים." הגמדון לא התנגד, אף כי הכעיס אותו שדווקא על רגזנותו הוא מקבל את שמו. ומהו שמו באמת? זאת לא זכה.

שלג

סבתא עוד הייתה חלשה מאד ויוחנן אביה של סופי טרם שב ממסעו אל העיר. על כן, סופי בילתה את זמנה בחוץ, כל עוד יכולה הייתה לשאת את הקור. ולמרבה שמחתה, גמדון השורש הצטרף אליה ואירח לה חברה. היא הראתה לו את כל הפינות בגינה הקטנה ואף סיפרה לו בפירוט רב על פנימו של בית העץ שלהם. רוגז-רגב התעניין מאד והקשיב רוב קשב, אך לא העז להיכנס אל המאורה המוזרה של בני האדם. הוא התעניין במיוחד בעיגולים המשונים עם החורים הקטנים במרכזם, שנמצאו בבגדיה של סופי. "איזו דרך מוזרה להחזיק את הבגד שלא ייפול" רטן בפניה, אך מבטו היה מלא פליאה. ביום המחרת צחקקה סופיה כשבבגדיו של הגמדון היו כפתורים רבים. "הם מצאו חן בעיניך, כמה נחמד!" אמרה סופי בעליזות. רוגז-רגב השפיל מבט ומצנפתו הזדקפה בירוק מחויך.

"רוגז-רגב, הבט! השלג יורד!" איזו שמחה פקדה את סופיה כשראתה את הפתיתים הלבנים והקטנים מתערבלים ברוח, מסתחררים ונוחתים בעדינות על הדשא הקפוא. גמדון השורש הזעיף פנים ושילב את ידיו הקטנות. "העננים נושרים, כמו עלי השלכת", רטן. הוא לא אהב את השלג - תמיד התפארו/ התרברבו פִּיות הכפור בצורות המיוחדות שנתנו לכל פתית ופתית: "ראו, ראו! כוכב מחומש מתעופף אל הארץ!

והביטו לכאן כדי לראות את מחול קרני הקרח הקטנות של הפתיתים השמשיים הללו! קרניים קטנות ומדויקות, כמו שמש עדינה וקפואה!"

סופי הוקסמה מצורות הפתיתים המיוחדות, אך הקור העז לא הותיר לה ברירה ומיד היא נכנסה אל הבית הקטן. רוגז-רגב הביט בעניין רב מבעד לחלון בדבר יוצא הדופן והמוזר שסופי הביאה עמה אל השולחן. היה זה דבר מה שנראה כמו עלה מלבני, לבן. הוא יכול היה להישבע שפעם העלה הלבן והישר הזה היה עץ, אך מעולם לא ראה שורשים של צמח כזה, ישר ומדויק ונטול חיים. ואם לא די בכך, בידה השנייה אחזה סופי בענף קטן, גם הוא לגמרי ישר ונטול חיים, וקצהו מחודד ושחור. וכשהניעה סופי את הענף הישר על העלה הלבן נותרו עקבות על העלה, בדיוק באופן בו נע הענף. סופי צחקקה בעליזות למראה פרצופו החמוץ והמבולבל של הגמד. "עיפרון ונייר!" קראה בתקווה שישמע אותה מבעד לחלון הגדול, "מעולם לא ציירת את פתיתי השלג היפים? הסתכל כאן, ציירתי פתית אחד שנראה כמו כוכב מחומש ומלכותי. כמה הוא יפה!"

רוגז-רגב משך בכתפיו. הן בני האדם מלאים הפתעות, חשב.

התחממות

ימים רבים עמל רוגז-רגב כדי להצליח לשכנע את חברו לבוא ולפגוש בסופיה, אך ללא הואיל. בוהל פשוט לא היה מספיק אמיץ לשם כך, וכל כמה שניסה גמדון השורש לזעוף ולכעוס על חברו הפחדן, הלה רק התכנס בחשש בתוך מצנפתו הדקה והירוקה.

והינה חלפו הימים והשלג נמס ויצר נהרות קטנים בינות לשבילי היער. השמש החלה יוצאת מבעד לעננים והעולם החל אט-אט להתחמם. "נו נו, שלהי החורף כבר כאן והאביב ממשמש ובא." קבע ברוב רושם אדון חילזון שזלל בתאווה עלי כרובית שסופיה ערמה בצד הגינה, במיוחד בשבילו. "חי קונכייתי, ראה איזו סעודה מלכותית יש כאן! מאד חביבה היא זו, בת האדם הקטנה. הפליא אותי שהיא מוצאת חן בזוף פניך, גמדון," עקץ אותו החילזון בקריצת מחוש. אך רוגז-רגב לא השיב. למעשה, הוא זה שהציע לסופי להשאיר מעט מעלי הכרובית עבור הוד חלזוניותו הרברבן.

כשדיבר עם סופיה והלך איתה ביער, הרגיש רוגז-רגב חכם ובר דעת, וכאשר הקשיבה לסיפוריו על העצים והשיחים, על השורשים ועל חיות האדמה הקטנות שעוזרות לו בעבודתו, הוא נמלא בתחושת חום עדינה שהתפשטה עד לקצות אצבעותיו ומצנפתו. ובניגוד גמור לדעתו על המחוספסים המגושמים, ילדה קטנה זו גמעה בשקיקה כל סיפור והסבר, ולא חסכה בשאלות שהצחיקו את הגמד הקטן וצבעו את מצנפתו בצבעים עליזים. לא פעם ביקשה סופיה לראות כיצד רוגז-רגב עובד והתאוננה על שאינה יכולה להיכנס אל מערות האדמה ביחד איתו. אך הוא תמיד חזר וסיפר לה על מה שהיה עליו לעשות וכיצד פירק רגבים קטנים, הסיט קצוות שורשים או גירש חיפושית אחת שהחליטה לכרסם שורש שעוד לא היה בשל דיו למאכל.

לעיתים היה בוהל מתבונן בשניים מרחוק, סמוי מעיניה של סופי ומתפעל מאומץ לבו של חברו שצבע מצנפתו כבר לא היה עכור כל כך.

"איך זה מרגיש, כשקרני השמש נוגעות בך?" שאל רוגז-רגב אחר צהריים אחד. הגשם טפטף קלות ולאחר שפסק, רוח טובה הסיטה את שמיכת הענן והשמש חייכה אל הארץ. "אה, השמש מלטפת ומנשקת בקרניה," הסבירה סופי ברצינות. "בחורף, זה מרגיש כמו נשיקות קטנות. עקצוצים עדינים של אור על זרועותיי. והיא מחממת ונעימה, מלטפת בעדינות. אבל בקיץ, השמש יכולה לחבק כל כך חזק, עד שזה כואב." סופיה המשיכה וסיפרה לרוגז-רגב על אביה וסבתה, על אימא שנמצאת בשמים ומשגיחה עליה תמיד. ורוגז-רגב נמלא יראת כבוד אל בת האדם הצעירה. כמה היא יודעת, ואילו דברים מופלאים היא עושה! פעם אחת, ראה אותה אפילו טווה קורי עכביש עבים במיוחד בעזרת שני מקלות קטנים. "זה צעיף," צחקה סופי בקול גדול. "סבתא לימדה אותי. אני סורגת אותו לאבא, כשיחזור." חמים היה לו, לגמדון השורש, במחיצתה של סופי. וכמו השלג שנמס והעולם שהחל אט-אט להתחמם, גם הוא הרגיש כיצד חיבתה של סופי מחממת את ליבו הקטן.

כיצד פרץ האביב אל היער ואל ליבו של רוגז-רגב, כיצד האירה בהם שמש הקיץ במלוא עוזה? על כך ילדים, אספר לכם בפעם הבאה.

איתי קרמר, מחנך בבית ספר שקד